

nek felelt meg. E réteg alatt a torony É-i nyílásának K-i és Ny-i lábázataát összekötő, egységes, jó állapotú sáv-alapozást figyeltünk meg. E terület kutatása során előkerült a torony É-i árkádjának eredeti helyen lévő, K-i lábázata, valamint e lábázattal szemben, Ny-on a lábázatnak a korabeli járósínt fölé 60 cm-rel emelkedő maradványa. A K-i lábázati kőhöz kapcsolódik a kerengő K-i, vakolt fala, ami e területen igen jó állapotban, 1,5 m magasságig megmaradt. E fal az, melyre a torony É-i oldalán, a 2. szinten található falcsont megtámasztását tervezik, szélessége 1,3 m, magassága É-i irányban haladva folyamatosan csökken.

A hajó É-i falával párhuzamosan a torony Ny-i, földszinti nyílásának befalazásától indulva húztuk az 1×3 m-es alapterületű árkot. Később DK-i irányban – a torony hajófal vizsgálata érdekében – kibővítettük. Megállapítottuk, hogy a torony alsó szintjének Ny-i nyílásában talált falat nem alapozták le a teherhordó talajra, hanem a torony- és kerengőfolyosó omladékára tették rá, minden bizonnyal már a kolostor pusztulását követően. A kerengőfolyosó padlószintje e területen, a feltöltés alatt 1,8 m mélységben található. A padlót feltehetően egy alkalommal megújították. E megújítás alatt Ny-K-i tájolású sírok kerültek elő. Közülük a legfelsőt feltártuk. A csontváz derekán, valamint a deréktól kissé magasabban, a csontváz alatt, egy apró részszegecsekkel kivert, valamint spirálisan meghajtott, bronzszállal díszített övet találtunk. A sírból 16. századi mázas kerámiatöredék került elő. Az É-i hajófal külső (É-i) oldalának és a toronynak a kapcsolatát vizsgálva meghatároztuk, hogy a hajófalon itt található nyílás alja, a kerengő korabeli járósíntjéhez mérten 1,3 m magasságban található. A nyílás feltehetően a kerengő DK-i sarkának hajón keresztül történő megvilágítását, illetve az É-i diadalív lábázatában elhelyezett oltárra való rálátást biztosította a kerengőből. A nyílás alatti falsíkon megmaradt a kerengő fehérre meszelt vakolata. E helyen – a hajó É-i fala és a torony találkozásánál – szintén elő kellett volna, kerüljenek a torony É-i nyílásához hasonló lábázati kövek. Ilyen szerkezetet azonban a kutatási területen nem találtunk.

PUSZTAI TAMÁS

166. Gyál, Némedi szőlők (Pest megye) Á

2004. április 13. és május 20. között régészeti szakmai felügyeletet és szondázást végeztünk a lelőhelyen. Célja a Gyál 0145/3, 0145/4 hrsz-ú, valamint az ezekkel közvetlenül szomszédos, összesen mintegy 8000 m² kiterjedésű földterületen (Schlosser telep) létesítendő építmények helyének régészeti tisztázása volt. Ezen a területen régészeti jelenség nem került elő.

A 0145/33 területen, tehát a régészetileg negatívnak bizonyult területtől Ny-ra a humuszolással párhuzamosan végeztünk megfigyelést. Az itt mélyített keskeny árokban egy valószínűleg Árpád-kori kunyhó rész-

lete bukkant elő. Feltárása a következő években történhet meg.

ECSÉDY ISTVÁN

167. Gyál, 8., 9/A számú lelőhely (Pest megye) N?, Á

Az M0 autópálya Pest megyei szakaszának építését megelőző régészeti feltárás során az M5 autópálya és az M0-4 főút csomópontja közti szakaszon, valamint a 4. sz. főút – Vecsést és Üllőt elkerülő – nyomvonalán dolgoztak 2004-ben a Pest Megyei Múzeumok Igazgatósága munkatársai. Geodéta: Érdi Benedek, térinformatikusok: Zoltán S. Péter vezetésével Progli Szabolcs és Tóth Károly. Koordinátor: Tari Edit.

A Gyál 8. és 9/a lelőhelyek összefüggnek, így egybevoltuk őket. 2003. július 22-én kezdtük meg a lelőhely gépi humuszolását és 2004 júliusában fejeztük be a régészeti feltárást. A lelőhely egy nagyjából É-D-i irányban húzódó alacsony dombhátnak a főút nyomvonalába eső keleti része. 2004-ben 35 050 m² területen 397 objektumot tártunk fel. Ebből 179 gödör, 19 ház, 96 árok, 1 edényégető kemence, 11 sütőkemence, 13 kút/ciszterna, 24 cölöplyuk, 3 egyéb Árpád-kori objektum, 39 középkori gödör és 7 ház. Négy kemencét közös munkagödör köré építettek – itt még a kemence falának tapasztásához használt vályogkupac is megmaradt. Jól ki rajzolódik a település szerkezete: a most feltárt terület nyugati, magasabban fekvő részén vannak a lakóházak: téglalap alaprajzú, lekerekített sarkú, földbe mélyített épületek, valamennyi belső kemencével. Ettől keletre található a karámok, amelyeket a téglalap- vagy négyzet alakú területet bezáró árkok rajzolnak ki. Az itt található házak inkább gazdasági rendeltetésűek lehetnek: kemence nincs bennük, legfeljebb csak tűzhely. A terület keleti részén lehetett az „ítatóhely”: egy csoportban 6 kút van. Általánosan jellemző a leletszegénység valamennyi objektumra, nagyon kevés a kerámia, valamivel több az állatcsont. Kiemelkedő lelet egy bronz huzalgúró. A település a kerámia alapján Árpád-kori, a 314. ház talán 8. századi.

Munkatársak: Szanyi Brigitta régész, Bosnyák Valéria, Káplár Ildikó, Szászvári Linda, Szőke Gábor, Szöllősi Géza régésztechnikusok.

ANTONI JUDIT – KÖVÁRI KLÁRA – PÉTERVÁRY TAMÁS

168. Gyál, 9. számú lelőhely (Pest megye) B?, Szk, Á

2004. március 22. és június 2. között végeztük a régészeti feltárást. A lelőhelyszakasz végén lévő nyárfaerdő kivágása után a kivitelezés alatt az alóluk előkerülő objektumokat bontottuk ki 2004 októberében. Összesen 302 objektumot tártunk fel ebben az évben. Ebből 18 ház, 11 kút, 7 kemence, 18 cölöplyuk, 163 gödör, 85 árok.

Az előkerült objektumok nagy része az Árpád-korra, csekélyebb hányada a szkíta korra datálható. Az Ár-